

Міністерство освіти та науки України
Харківський національний медичний університет

**ОПТИМІЗАЦІЯ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ ДО
ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЮ СТОМАТОЛОГІЧНИХ
ЗАХВОРЮВАНЬ**

**Матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної
конференції**

18 квітня
Харків – 2024

Всеукраїнська дистанційна науково-практична конференція
**«ОПТИМІЗАЦІЯ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ ДО
ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЮ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»**

Оптимізація мультидисциплінарного підходу до діагностики та лікуванню стоматологічних захворювань: Матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції, 18 квітня 2024 р., м. Харків. – Харків: ХНМУ, 2024. – 63 с.

Матеріали Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції «Оптимізація мультидисциплінарного підходу до діагностики та лікуванню стоматологічних захворювань»: Зб. наук. праць. – Харків, ХНМУ, 18 квітня 2024. – 63 с.

*Відповідальність за грамотність, автентичність цитат,
достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій. Передрук і
відтворення опублікованих у збірнику матеріалів будь-яким способом
дозволяється тільки при посиланні на Всеукраїнську дистанційну науково-практичну
конференцію «ОПТИМІЗАЦІЯ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ ДО
ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЮ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ».*

Матеріали інтернет-конференції розміщені на Web-сторінці
Харківського національного медичного університету
(в Репозитарії ХНМУ) за адресою: <http://repo.knmu.edu.ua/>.

Відповідальний за випуск: *Савельєва Н.М., Томіліна Т.В.*
Комп'ютерна верстка та дизайн: *Жданова Н.О.*

Адреса оргкомітету:
кафедра стоматології ННІ ПО ХНМУ
Університетський Стоматологічний Центр ХНМУ
просп. Перемоги, 51, Харків, 61000, Україна

Редакційна колегія:

Капустник Валерій Андрійович – голова, доктор мед.наук, професор, заслужений працівник освіти України;

Хаустов Максим Миколайович – голова, доктор мед.наук, професор кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи, заслужений лікар України;

М'ясоєдов Валерій Васильович – голова, проректор з наукової роботи Харківського національного медичного університету, доктор мед. наук, проф. кафедри медичної біології, заслужений діяч науки і техніки України;

Марковський Володимир Дмитрович – проректор з науково-педагогічної роботи Харківського національного медичного університету, доктор мед. наук, проф. кафедри патологічної анатомії;

Лещина Ірина Володимирівна – кандидат мед.наук, доцент кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи;

В'юн Валерій Васильович – директор ННІ ПО ХНМУ, доктор мед. наук, професор кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та соціальної роботи;

Савельєва Наталія Миколаївна – професор кафедри стоматології ННІ ПО ХНМУ, доктор мед. наук., професор;

Томіліна Тетяна Вікторівна – в.о. завідувача кафедри стоматології ННІ ПО ХНМУ, доцент;

Соколова Ірина Іванівна – професор кафедри стоматології ННІ ПО ХНМУ, доктор мед. наук, професор.

Оптимізація мультидисциплінарного підходу до діагностики та лікування стоматологічних захворювань, 18 квітня 2024 р., м. Харків. – Харків : ХНМУ, 2024. – 67 с.

У збірнику представлено матеріали фахівців та молодих науковців закладів вищої освіти. Доповіді присвячено сучасним аспектам теоретичної та практичної стоматології; актуальним питанням діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань у дорослих та дітей; інноваційним технологіям у стоматологічній практиці; особливостям надання стоматологічної допомоги в умовах військового стану. Наукове видання рекомендовано науково-педагогічним працівникам стоматологічного профілю, лікарям практичного охорони здоров'я, докторантам, аспірантам, магістрантам, студентам, а також широкому колу читачів, які цікавляться проблемами сучасної стоматології.

ПРОФІЛАКТИКА ВИНИКНЕННЯ МОЖЛИВИХ УСКЛАДНЕНЬ МАНІПУЛЯЦІЇ ПРЕПАРУВАННЯ ТВЕРДИХ ТКАНИН ЗУБІВ І МЕТОДИ ЇХ УСУНЕННЯ	
<i>Дюдіна І.Л., Томілін В.Г., Перешивайлова І.О., Мовчан О.В.</i>	26
ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ РИНКУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ	
<i>Жданова Н.О.</i>	29
СТАН ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА ДІТЕЙ-ПІДЛІТКІВ, ЯКІ ХВОРЮТЬ НА ЮВЕНІЛЬНИЙ ІДІОПАТИЧНИЙ АРТРИТ	
<i>Комаров Д.О., Комаров О.К.</i>	31
РІЗНОВИДИ АДГЕЗИВНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ФІКСАЦІЇ ПОВНИХ ЗНІМНИХ ПЛАСТИНКОВИХ ПРОТЕЗІВ	
<i>Мовчан О.В., Дюдіна І.Л., Томілін В.Г., Перешивайлова І.О.</i>	33
МОНІТОРИНГ УВАГИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ В ФОРМАТІ ON-LINE	
<i>Олейнічук В.В.</i>	35
ОРТОПЕДИЧНІ МЕТОДИ ІММОБІЛІЗАЦІЇ УЛАМКІВ ЩЕЛЕП У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ	
<i>Російський П.В., Гордієнко С.А., Варв'янський П.Ю.</i>	36
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ УСКЛАДНЕНЬ ПРИ ДЕНТАЛЬНОЇ ІМПЛАНТАЦІЇ	
<i>Російський П.В., Таравнех Ш.Д., Гордієнко С.А.</i>	39
ЕЛЕКТРОМАГНІТНЕ ВИПРОМІНЮВАННЯ ПРОМИСЛОВОЇ ЧАСТОТИ І СТАН ПОРОЖНИНИ РОТА	
<i>Соколова І.І., Марковська І.В., Савльєва Н.М., Томіліна Т.В.</i>	41
МІОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ЖУВАЛЬНИХ М'ЯЗІВ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ М'ЯЗОВО-СУГЛОБОВОЮ ДИСФУНКЦІЄЮ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНИХ СУГЛОБІВ	
<i>Стоян О.Ю., Перешивайлова І.О., Савльєва Н.М.</i>	43

4. Tian H, Zhu H, Gao C, Shi M, Yang D, Jin M, Wang F, Sui X. System-level biological effects of extremely low-frequency electromagnetic fields: an in vivo experimental review. *Front Neurosci.* 2023 Oct 6;17:1247021. doi: 10.3389/fnins.2023.1247021.
9. Gupta S, Sharma RS, Singh R. Non-ionizing radiation as possible carcinogen. *Int J Environ Health Res.* 2022 Apr;32(4):916-940. doi: 10.1080/09603123.2020.1806212.
5. Tarsaei M, Peyrovan ZS, Mahdavi SM, Modarresi Chahardehi A, Vafae R, Haidari MH. Effects of 2.45 GHz Non-Ionizing Radiation on Anxiety-Like Behavior, Gene Expression, and Corticosterone Level in Male Rats. *J Lasers Med Sci.* 2022 Dec 4;13:e56. doi: 10.34172/jlms.2022.56.
6. Марковська ІВ, Соколова П, Марковська ОВ. Вміст загального білка та активність деяких ферментів у ротовій рідині щурів за умов впливу електромагнітного випромінювання. *Вісник проблем біології та медицини.* 2019;(1):340-343. DOI:10.29254/2077-4214-2019-1-148-340-343.
7. Марковська ІВ, Соколова П. Вміст загального білка та активність деяких ферментів у ротовій рідині осіб, які піддаються впливу електромагнітного випромінювання. *Вісник проблем біології та медицини.* 2020;(1):368-72. DOI:10.29254/2077-4214-2020-1-155-368-371.
8. Марковська ІВ, Соколова П. Клінічна оцінка ефективності стоматологічного профілактичного комплексу для робітників, які піддаються впливу електромагнітного випромінювання. *Art of Medicine.* 2020;1:105-10. DOI:10.21802/artm.2020.1.13.105.

Стоян О.Ю., Перешивайлова І.О., Савельєва Н.М.

МІОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ЖУВАЛЬНИХ М'ЯЗІВ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ М'ЯЗОВО-СУГЛОБОВОЮ ДИСФУНКЦІЄЮ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНИХ СУГЛОБІВ

Харківський національний медичний університет

Кафедра стоматології

м. Харків, Україна

Науковий керівник: д.мед.н., проф. Савельєва Н.М.

Вступ. Скренево-нижньощелепні суглоби (СНЩС) - невід'ємні і важливі складові щелепно-лицевої ділянки, що мають особливості будови, розташування, взаємозв'язок поміж собою, які залежать від внутрішньо суглобових взаємовідносин, стану щелепно-лицевої ділянки, тонуусу навколишніх м'язів [1]. Означені особливості, майже у 80 % дорослого населення, призводять до різних порушень у СНЩС [3, 4].

Останнім часом найбільш розповсюдженою є м'язово-суглобова дисфункція СНЩС (МСД СНЩС) [6, 7], коли порушується робота жувальних м'язів та синхронна функція

елементів обох зчленувань, що формує різномайття клінічних проявів. Однією з основних причин розвитку МСД є порушення співвідношень анатомічних структур СНЩС внаслідок неузгодженого скорочення жувальних м'язів.

Впровадження електроміографії, як невід'ємного етапу обстеження пацієнтів із МСД СНЩС, дозволи розширити знання щодо стану функціональної активності груп жувальних м'язів та виявлення змін. [5, 8]

Тому дослідження в напрямку визначення функціонального стану жувальних м'язів не втрачають своєї актуальності і є важливою складовою обстеження пацієнтів цієї групи для встановлення діагнозу і визначення напрямку лікування.

Мета роботи – вивчення змін біоелектричної активності жувальних і скроневих м'язів пацієнтів із МСД СНЩС для планування лікувальних заходів.

Матеріали і методи. Обстежено 60 осіб віком від 20 до 46 років, які склали 2 групи: контрольна – 15 з інтактними зубними рядами, які не мали захворювань СНЩС, та група пацієнтів хворих на МСД СНЩС із превалюванням м'язового компоненту.

Для дослідження функціональних змін жувальних м'язів використовували 2-канальний вітчизняний електроміограф М-ТЕСТ, за допомогою якого проводили поверхневу електроміографію власне жувальних і скроневих м'язів у спокої та при максимальному стисканні щелеп.

Результати. Показники електроміографії жувальних м'язів у стані функціонального спокою оцінювались за середніми показниками амплітуд біоелектричної активності. Не дивлячись на те, що м'язові волокна у стані функціонального спокою не мають біоелектричної активності, можна зареєструвати незначні ритмічні потенціали дії, які підтримують фізіологічне положення м'яза [2].

У контрольній групі середньоарифметичні значення амплітуди правого скроневого м'яза становили 22,05 мкВ, лівого – 24,6 мкВ, правого жувального – 19,6 мкВ, лівого жувального – 18,5 мкВ. У групі пацієнтів із м'язово-суглобовою дисфункцією скронево-нижньощелепного суглоба з превалюванням м'язового компоненту у скроневих м'язах були: правий - 54,46 мкВ, лівий - 51,29 мкВ, у правому жувальному м'язі - 87,32 мкВ, у лівому жувальному м'язі - 85,63 мкВ. При цьому, у п'яти пацієнтів максимальна амплітуда в жувальних м'язах у стані спокою досягала 1300 мкВ, що перевищувало максимальне значення в контрольній групі майже у 15 разів.

При максимальному стисненні щелеп у звичній оклюзії визначались середні показники амплітуди біоелектричної активності скроневих і жувальних м'язів. У контрольній групі середні значення максимальної амплітуди правого скроневого м'яза становили $1067,83 \pm 135,21$ мкВ, лівого – $1055,64 \pm 129,26$ мкВ, правого жувального м'яза – $1350 \pm 108,659 \pm$ мкВ,

лівого жувального м'яза – 1235 ± 104 мкВ. В групі пацієнтів із МСД СНЩС середні значення амплітуди максимального стиснення у скроневих м'язах склали: правий м'яз - $301 \pm 6,84$ мкВ, лівий м'яз - $351 \pm 5,66$ мкВ, жувальний правий м'яз - $484,08 \pm 69,18$ мкВ, жувальний лівий м'яз - $497,08 \pm 70,18$ мкВ. **Висновки.** Таким чином, аналіз середніх значень біоелектричної активності скроневих і жувальних м'язів при відносному спокої та при максимальному стисненні демонструє нормальний фізіологічний стан м'язово-суглобових структур у пацієнтів із здоровим СНЩС. В той же час в умовах сформованої МСД СНЩС середні показники біоелектричної активності наочно знижуються, що на нашу думку характеризує сформований процес довготривалого стомлення окремих м'язових волокон, значне зниження їх функційних можливостей як результат розвитку порушення метаболічних процесів у них.

Література:

1. Дудій П.Ф. Шляхи оптимізації пошарового рентгенологічного дослідження скронево-нижньощелепного суглобу : Автореф. Дис. канд.мед. наук.: 14.00.21./ Україн. Наук.-дослід. Інститут онкології та радіології. К., 1996. - 23с.
2. Dawson P. E. Occluso-muscle pain. In Concepts of complete dentistry: Seminar one manual. – St. Petersburg, Florida: Center for Advanced Dental Study, 1990, 2003
3. Dawson PE. Functional occlusion: from TMJ to smile design. St. Louis, Mo.: Mosby; 2007. xii, 630 p. Available from: https://www.elsevier.com/books/functional_occlusion/dawson/978-0-323-09268-5
4. Dugashvili G, Menabde G, Janelidze M, Chichua Z, Amiranashvili I. Temporomandi-bular joint disorder (review). Georgian Med News. 2013;(215):1721. PMID: 23482357
5. Electromyographic activity of masticatory muscles in elderly women - a pilot study / E. Gaszynska, K. Kopacz, M. Fronczek-Wojciechowska [et al.] // Clin. Interv. Aging.– 2017.– No. 12. – P. 111–116. DOI:10.2147/CIA.S118338
6. Kostiuk T, Chrol N. Substantion of relaxing splint used on patient with the para function of chewing muscles. Likars'ka sprava. 2017; 5-6: 130-4,
7. Manfredini D, Cocilovo F, Favero L, Ferronato G, Tonello S, Guarda-Nardini L. Surface electromyography of jaw muscles and kinesiographic recordings: diagnostic accuracy for myofascial pain. J Oral Rehabil. 2011; 38(11): 791-5
8. Murray G. M. The role of the human lateral pterygoid muscle in the control of horizontal jaw movements / G. M. Murray, I. Phanachet, S. Uchida // J. Orofacial Pain. – 2001. –No. 15. – P. 279–291